

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Grzegorz Puda

Warszawa, data: 29 października 2023 r.

znak sprawy: DSR-VIIa.530.57.2023.MU

identyfikator koszulki:

telefon: 22 273 80 46

e-mail: Malgorzata.Urbanska@mfipr.gov.pl

Pan Artur Kosicki
Marszałek Województwa Podlaskiego
Przewodniczący Komisji ds. Polski Wschodniej ZWPR

Dotyczy: stanowiska Komisji ds. Polski Wschodniej ZWPR w sprawie wypracowania mechanizmu szczególnego wsparcia na poziomie unijnym dedykowanego czterem regionom Polski Wschodniej położonym przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej (województwa: podlaskie, lubelskie, podkarpackie i warmińsko-mazurskie)

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na stanowisko Komisji ds. Polski Wschodniej Związku Województw RP z dnia 14 września 2023 r., w którym wskazano na konieczność wypracowania szczególnego mechanizmu wsparcia na poziomie unijnym dedykowanego czterem regionom Polski Wschodniej: podlaskiemu, lubelskiemu, podkarpackiemu i warmińsko-mazurskiemu, położonym przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej przekazuję następujące informacje.

Analizując przedstawione w ww. piśmie propozycje regulacji do wprowadzenia na szczeblu unijnym na rzecz regionów bezpośrednio graniczących z Rosją, Białorusią i Ukrainą należy zauważyć, że definicja regionów oddalonych odnosi się do części terytoriów niektórych państw członkowskich UE, które położone są na oddalonych od Europy obszarach. Regiony te cechują się bardzo specyficznymi uwarunkowaniami, które w przeciwieństwie do sytuacji wywołanej konfliktem zbrojnym, nie mają charakteru przejściowego. Pomijając fakt, że proponowana zmiana wymagałaby wdrożenia procedury otwarcia i modyfikacji zapisów TFUE,

istnieje również istotna wątpliwość czy regiony przyfrontowe mogą zostać uznane za regiony najbardziej oddalone, m.in. z uwagi na trudny (lub wręcz niemożliwy) do określenia horyzont czasowy w jakim problem będzie występował czy też położenie na obszarze Europy.

W tym kontekście bardziej uzasadniona jest propozycja wprowadzenia nowej kategorii regionu, opartej o kryterium niebezpiecznego sąsiedztwa lub próba uruchomienia środków z rezerwy na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej. Należy jednak mieć na uwadze, że zmiana zapisów Traktatów jest procedurą skomplikowaną i wymaga jednogłośniego przyjęcia przez wszystkie państwa członkowskie.

Wszelkie działania formalne podejmowane na gruncie krajowym i europejskim powinny być poparte rzetelnymi wynikami badań i analiz, które jednoznacznie wskażą jak duża jest skala negatywnych skutków społeczno-gospodarczych dla polskich regionów przyfrontowych wynikających z sytuacji za wschodnią granicą UE. Badania i analizy powinny przedstawić rekomendowany zakres wsparcia jakim przedmiotowe regiony miałyby zostać objęte. Będą one stanowiły podstawę do rozmów na wyższym szczeblu na temat dedykowanego wsparcia.

Ponadto należy zauważyć, że makroregion Polski Wschodniej stanowi obszar o istotnej koncentracji działań europejskiej polityki regionalnej. W perspektywie finansowej na lata 2021-2027 oprócz programów regionalnych w województwach kontynuowane jest dodatkowe wsparcie z poziomu kraju dla makroregionu Polski Wschodniej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (FEPW). Działania realizowane w ramach FEPW skupiają się na wzmocnieniu warunków sprzyjających konkurencyjności gospodarki oraz wyższej jakości życia w makroregionie Polski Wschodniej.

FEPW jako dodatkowy instrument polityki spójności wzmacnia interwencję innych programów krajowych i regionalnych w celu przyspieszenia tempa rozwoju społeczno-gospodarczego wschodniej Polski. Program ten oferuje wsparcie m.in. rozwoju przedsiębiorczości oraz konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) z makroregionu Polski Wschodniej (Priorytet I Przedsiębiorczość i innowacje). Jednocześnie w programie (Priorytet V Zrównoważona turystyka) wsparte zostanie tworzenie ponadregionalnych produktów (szlaków) turystycznych na bazie walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych, o istotnym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego makroregionu, a przede wszystkim lokalnych społeczności w korytarzu szlaków.

Ponadto na terenie województw wschodniej Polski realizowane są również programy w ramach europejskiej współpracy terytorialnej. W wyniku wojny w Ukrainie zaprzestaliśmy trwale z współpracą z Rosją i Białorusią w ramach Interreg. Po likwidacji programu z Rosją środki finansowe przeznaczone w większości na programy Litwa-Polska oraz Południowy Bałtyk. Dodatkowo, w porozumieniu z Komisją Europejską, obszary tych dwóch programów zostały rozszerzone o kolejne podregiony (Program Południowy Bałtyk o podregion

olsztyński, a Program Litwa-Polska o podregion olsztyński oraz podregion łomżyński). Jednocześnie w ramach Interreg realizowana jest współpraca z Ukrainą w programie Interreg NEXT Polska-Ukraina na lata 2021-2027, który stanowi kontynuację programu Polska – Białoruś – Ukraina 2014-2020.

Mając na uwadze powyższe jesteśmy świadomi tego, że aktualne wyzwania generują potrzebę podjęcia dodatkowych działań w dłuższej perspektywie. W związku z tym popieramy propozycje zawarte w ww. stanowisku Komisji ds. Polski Wschodniej Związku Województw RP w zakresie wprowadzenia na szczeblu unijnym odpowiednich form dodatkowego wsparcia na rzecz regionów bezpośrednio graniczących z Rosją, Białorusią i Ukrainą. Dyskusja w tym zakresie mogłaby być powiązana z przygotowaniem ram prawnych dla polityki spójności po 2027 r. Niemniej jednak konieczne jest przygotowanie rzetelnych danych i analiz potwierdzających potrzebę dodatkowego wsparcia tych regionów z poziomu UE. Dysponując odpowiednimi dowodami możemy następnie podjąć rozmowy na szczeblu UE wspierające inicjatywę wypracowania mechanizmu szczególnego wsparcia na poziomie unijnym dedykowanego czterem regionom Polski Wschodniej położonym przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Grzegorz Puda

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości

1. Pan Andrzej Klarkowski, Podsekretarz Stanu, Zastępca Szefa KPRM
2. Pan Olgierd Geblewicz, Prezes Zarządu Województw RP, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego
3. Pan Jakub Mielczarek, Dyrektor Biura Związku Województw RP